

Handläggare
Sandra Odenberg
Telefon: 0850814644

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
2021-10-28

Skrivelse om ledsagarservice och ledsagning för synskadade

Svar på skrivelse från Socialdemokraterna (S)

Förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Socialdemokraterna har lämnat en skrivelse till nämnden med fem frågor om ledsagning och ledsagarservice för synskadade. Socialdemokraterna uttrycker en oro för synskadade och att personer inom målgruppen inte får tillräckligt stöd i form av ledsagning och ledsagarservice.

Förvaltningen beskriver vilka rutiner som finns för att bedömningen av behov av insatser ska vara så jämlik och rättssäker som möjligt. Handläggare och chefer har gått stadens utbildning om att utreda behov av ledsagning och ledsagarservice.

Socialdemokraterna vill också veta hur synskadade får information om ledsagning och ledsagarservice. Förvaltningen kan dela ut information i olika anpassade format och ger även muntlig information.

Utifrån skrivelsen har förvaltningen lyft med handläggarna vilka informationsmöjligheter som finns för att säkerställa att personer som har behov anpassat informationsmaterial får det.

Bakgrund

Veronica Palm med flera från Socialdemokraterna (S) har lämnat en skrivelse till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd om ledsagarservice och ledsagning för synskadade. Skrivelsen innehåller fem frågor om förvaltningens arbete.

Ledsagning är en insats som beviljas enligt socialtjänstlagen (SoL) och ledsagarservice beviljas enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Ledsagarservice och ledsagning ska

bryta isolering, ge personer möjlighet att leva som andra och att delta i samhällets gemenskap. Insatserna ska ges utanför hemmet och möjliggöra för aktiviteter som till exempel att besöka vänner, delta i fritidsaktiviteter eller kulturliv. Insatserna ska alltid formos efter individens behov.

Insatser enligt socialtjänstlagen ges till personer med fysisk, psykisk funktionsnedsättning eller som av andra skäl inte kan sköta sina behov i det dagliga livet.

För att en person ska ha rätt till insatser enligt LSS ska en biståndshandläggare först bedöma om personen tillhör en så kallad personkrets. Det finns tre personkretsar inom LSS:

- Personkrets 1: omfattar personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd.
- Personkrets 2: omfattar personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter en hjärnskada i vuxen ålder som uppstått till följd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.
- Personkrets 3: omfattar personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, förutsatt att de är stora och orsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Kommunfullmäktige i Stockholms stad fattade 2018 beslut om ”Riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice”. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa att utredning, bedömning och tillgång till ledsagning och ledsagarservice sker på lika villkor och på ett rättssäkert sätt. Riktlinjerna ska ge handläggarna vägledning i att tolka lagstiftningen och i den individuella bedömningen av personens behov.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Social omsorg vuxen i samråd med Administrativa avdelningen.

Enskede-Årsta-Vantörs råd för funktionshinderfrågor behandlar tjänsteutlåtandet vid sitt sammanträde den 22 oktober 2021.

Ärendet

I skrivelsen lyfts en oro för synskadade i Stockholm. Synskadade beskrivs få allt mindre stöd i form av ledsagning. Det bidrar till att synskadade blir isolerade och får en minskad möjlighet att delta i

samhället på lika villkor som andra. Ett av problemen beskrivs vara att synskadade i större utsträckning får avslag på sina ansökningar om ledsagarservice enligt LSS och istället hänvisas till att ansöka om stöd enligt socialtjänstlagen. Det framgår även i skrivelsen att förvaltningen inte följer stadens ”Riktlinjer för ledsagning och ledsagarservice” som Kommunfullmäktige beslutade om 2018.

Skrivelsen innehåller fem frågor till förvaltningen:

1. Hur säkerställs det att riktlinjerna för ledsagning och ledsagarservice efterlevs i enskilda beslut så att synskadade i vår stadsdel faktiskt får tillgång till ledsagning i enlighet med det kommunfullmäktige beslutat?
2. Informeras synskadade i stadsdelen om att riktlinjerna existerar och att de är generösare än lagens minimumkrav avseende ledsagning?
3. Framkommer det i beslut hur/att riktlinjerna tillämpas?
4. Får stadsdelens synskadade förutsättningar att få en promenad eller utomhusvistelse minst en gång per dag med stöd?
5. Vad i övrigt görs för att säkerställa att synskadade inte isoleras till sin bostad?

Synpunkter och förslag

Hur säkerställs det att riktlinjerna för ledsagning och ledsagarservice efterlevs i enskilda beslut så att synskadade i vår stadsdel faktiskt får tillgång till ledsagning i enlighet med det kommunfullmäktige beslutat?

Socialförvaltningen har samordnat utbildningar för stadsdelsförvaltningarna som formats utifrån riktlinjerna om ledsagning och ledsagarservice. Samtliga handläggare i förvaltningen har gått utbildningen. De biträdande enhetschefer som vägleder handläggarna i arbetet har även gått utbildningen.

Varje vecka har handläggarna möten med chef där ärenden lyfts för vägledning, detta kallas för ärendedragningar. Ärendedragningarna utgår från aktuell lagstiftning, domstolsbeslut och stadens riktlinjer. Att ärenden lyfts på ärendedragning ger förutsättning för att stöd och hjälp beviljas likvärdigt oavsett vilken handläggare som utreder personens behov.

Informeras synskadade i stadsdelen om att riktlinjerna existerar och att de är generösare än lagens minimumkrav avseende ledsagning?

Den information som personen får anpassas så att den ska vara lätt att förstå. Därför ger inte handläggarna direkt information om riktlinjer och krav i lagstiftning. Handläggaren ger information till personen om rätten att ansöka om stöd och hjälp och en enklare beskrivning om hur ansökningsprocessen går till. Handläggarna arbetar utifrån att de inte ska påverka personen i valet om vilket stöd hen vill ansöka om.

Socialförvaltningen har tagit fram broschyrer om ledsagning och ledsagarservice som handläggarna delar ut utifrån behov. På stadens webbplats finns informationsmaterial i tillgänglighetsanpassat format som gör att det går att få det uppläst i datorn. Enskilda personer kan även vända sig till stadens kontaktcenter för att beställa informationsmaterialet i ett så kallat DAISY-format, som är ett anpassat läsformat för synskadade. Socialförvaltningen arbetar med att ta fram informationsmaterialet i punktskrift, så det kommer att erbjudas framöver.

Med anledning av skrivelsen har förvaltningen lyft med handläggarna vilka informationsmöjligheter som erbjuds för att säkerställa att information ges till de som har behov av anpassat informationsmaterial.

Framkommer det i beslut hur/att riktlinjerna tillämpas?

Handläggarna skriver kortfattade beslut för att de ska vara lätta att förstå. I bedömningen som handläggaren skriver i utredningen beskrivs orsaken till beslutet. I beslutet skrivs aldrig någon hänvisning till riktlinjer, det gäller oavsett vilken insats som har utretts. Riktlinjerna är till för att ge handläggarna vägledning i hur de ska tolka lagstiftningen. Därför bedöms det vara tillräckligt att hänvisa till lagrum i beslutet.

Får stadsdelens synskadade förutsättningar att få en promenad eller utomhusvistelse minst en gång per dag med stöd?

Det finns en stor variation hos personer som är synskadade och hur deras behov ser ut. För att en person ska få ledsagning eller ledsagarservice behöver alltid en ansökan göras. Insatser beviljas inte utifrån generella tidsintervall, så kallade schabloner. En viss funktionsnedsättning ger inte rätt till en viss mängd tid eller intervall av en insats. Handläggaren gör alltid en individuell

bedömning utifrån personens behov. Den individuella bedömningen bygger på hur livssituationen ser ut, vilka aktiviteter personen har i sin vardag, hur familjesituationen ser ut och om personen är socialt isolerad.

Vad i övrigt görs för att säkerställa att synskadade inte isoleras till sin bostad?

I bedömningen om en person har rätt till insatser utreder handläggaren alltid om den enskilde är isolerad i sin vardag. Detta gäller för alla personer som ansöker om insatser oberoende av personens funktionsnedsättning.

Beställarenheten har en uppsökare som arbetar med att ta hand om orosanmälningar eller förfrågningar. Uppsökaren söker då upp personen och ger information om vilket stöd som finns att få. Det gäller generellt för alla målgrupper. På så sätt kan förvaltningen nå personer som lever socialt isolerade.

Övriga kommentarer

Att en person har en synskada ger oftast inte personen rätt till insatser enligt LSS. Synskada ingår inte per automatik i någon av personkretsarna enligt LSS. Personen har då möjlighet att ansöka om insatser enligt socialtjänstlagen.

Förvaltningens förslag

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör

Veronica Starck
Avdelningschef

Bilaga

Skrivelse om Ledsagarservice och ledsagning för synskadade.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2021-10-11
Veronica Starck, Avdelningschef	2021-10-08